

TR

Fagbevægelsen, BUPL og a-kassen

Et kort historisk overblik

BUPL

Den danske model

Den danske fagbevægelse, som vi kender den i dag, opstod i 1899 ved "September-forliget". Før da havde det i overensstemmelse med Grundloven teknisk set været lovligt at samle sig i fagforeninger, men arbejdsgiverne ville ikke anerkende arbejdernes ret til at organisere sig.

Smedene var fx blevet lockoutet i 1895 i to måneder, fordi mestrene ikke ønskede, at de var organiserede. I 1896 var det skotøjsarbejdernes og sømændenes tur, osv. Nogle gange gav konflikterne bedre løn- og arbejdsvilkår, men fælles for alle konflikterne var, at det sled hårdt på begge parter.

I 1899 lockoutede Dansk Arbejdsgiverforening, DA, 50.000 organiserede arbejdere i perioden fra maj til september. I september blev der omsider indgået et forlig, som var skelsættende. DA accepterede medarbejdernes ret til at organisere sig, samtidig med, at ledelsesretten (retten til at lede og fordele arbejdet) entydigt blev forankret hos arbejdsgiverne.

Begge parter fik forhandlingsret. I forliget blev det også fastslået, at arbejdstagerne ikke måtte støtte strejker i fredstid – altså mellem overenskomstforhandlingerne. Det er det, vi kalder "fredspligten".

Under DA's lockout af de organiserede arbejdere blev Danmarks første gule forening efter fransk forbillede dannet. Det hed Kristeligt Dansk Fællesforbund.

Den blev dannet af både arbejdsgivere og arbejdstagere. Deres kristne samvittighed forbød dem at være med i "klassekampen".

I forlængelse af "Septemberforliget" blev der lovgivet om det, der senere kom til at hedde Arbejdsretten, og som dengang hed "Den Permanente Voldgiftsret". Desuden blev de første tillidsrepræsentanter udpeget i Dansk Metal (som dengang hed "Jernet").

Systemet er løbende blevet finjusteret.

Der er vedtaget en lov om forligsinstitutionen, "Forligsen", som ved hjælp af en forligsmand skal få arbejdsmarkedets parter til at mødes.

I nyere tid er urafstemningen trådt ind som medlemmernes mulighed for at forkaste eller godkende et forhandlet forslag mellem parterne.

Folketinget kan lovgive om resultatet af en overenskomst, et regeringsindgreb, hvis parterne er ude af stand til at nå hinanden. Men parterne er enige om, at dette er en falliterklæring for "den danske model".

Elevforeningen 1931

BUPL's historie

BUPL er en fagforening, der bygger på de ovennævnte principper. BUPL blev dannet den 1. januar 1973 og var en sammenlægning af tre landsdækkende forbund, der på det tidspunkt organiserede pædagoger: Dansk Barneplejeråd, Dansk Børnehaveråd og Foreningen af fritidspædagoger. De tre organisationer havde tidligere samarbejdet i Børne- og Ungdomsforsorgens Personaleforbund i en form for forhandlingsfællesskab. Men nu var en samlet fagforening en realitet.

Den nye forenings navn blev "Børne- og Ungdomspædagogernes Landsorganisation", forkortet BUPL. Formanden var Gertrud Berg, som tidligere var formand i Dansk Børnehaveråd. På det tidspunkt var der 6.000 medlemmer af BUPL. I dag er der cirka 61.000.

Gertrud Berg

Organisatorisk skete der et vigtigt skred i BUPL, da man på kongressen i 1980 vedtog, at de lokale fagforeningskontorer skulle have status som selvstændige fagforeninger, men samlet under én hat – Forbundet. Det betyder, at der i dag er 12 selvstændige fagforeninger med hver deres formand.

I 1992 fusionerede Landsforeningen Danske Klubfolk (LDK) og BUPL. LDK havde kun 3.500 medlemmer og afgjorde, at det var fordelagtigt at blive en del af BUPL. BUPL skiftede teknisk set navn ved fusionen og blev døbt "BUPL, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund – forbundet for pædagoger og klubfolk". I daglig tale kaldet BUPL.

I dag organiserer BUPL hele dagtilbudsområdet. Døgnområdet er organiseret af Socialpædagogerne.

BUPL ønsker at indlede fusionsforhandlinger med Socialpædagogerne, men idéen møder ikke samme velvillighed hos dem.

A-kasserne

Baggrunden for arbejdsløsheds-kasserne skal findes tilbage i 1877 – altså før "Septemberforliget". Den første arbejdsløshedskasse blev skabt af faggruppen formere, og princippet var enkelt: Man betalte en forsikringspræmie. Blev man arbejdsløs eller syg, fik man udbetalt dagpenge. Systemet byggede på faglig solidaritet. Det var en solidarisk ordning inden for faget.

A-kasserne dukkede frem i mange faggrupper i en tid, hvor arbejdsløsheden sine steder var rasende høj. Alternativet til et job var tiggeri, hjemløshed og fattiggårde.

A-kasserne havde en anden vigtig rolle – nemlig jobformidling. Allerede dengang anviste a-kasserne arbejde til deres medlemmer.

I den faglige kamp kom a-kasserne til at spille en vigtig rolle. Det blev lettere at organisere sig, fordi medlemmer af a-kassen ikke behøvede at være nær så bange for en fyreseddel. Desuden betød arbejdsanvisningen, at det var arbejdstagerne, der styrede, hvem der arbejdede hvor. Derfor var a-kasserne ikke populære hos arbejdsgiverne.

Situationen blev uholdbar og i 1907 tog venstremanden J.C. Christensen initiativ til at "statsanerkende" a-kasserne. Det betød, at de modtog et statsligt tilskud. Til gengæld kunne staten stille krav til den måde, som fagbevægelsen drev deres a-kassevirksomhed på.

BUPL-a er i dag en af de billigste a-kasse for pædagoger.

Kilder:

Folk&Fag (Ivan Enoksen, 1997, udgivet af fagbladet Børn&Unge)
lo.dk (LO's hjemmeside)

